

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

РАЦА ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 347.97/99

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ СУДУ**

12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура»

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2017

Дисертація є рукописом.

Робота виконана на кафедрі організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник

доктор юридичних наук, професор
Москвич Лідія Миколаївна,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, завідувачка
кафедри організації судових та
правоохоронних органів.

Офіційні опоненти

доктор юридичних наук, доцент
Хотинська-Нор Оксана Зіновіївна,
Вищий спеціалізований суд України
з розгляду цивільних і кримінальних
справ, науковий консультант відділу
нормативно-правової роботи науково-
експертного управління;

кандидат юридичних наук, професор
Полянський Юрій Євгенович,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
проректор з навчально-методичної
та виховної роботи,
Заслужений юрист України.

Захист відбудеться «15» травня 2018 р. о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.03 у Національному юридичному університету імені Ярослава Мудрого (61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84 А).

Автореферат розіслано «12» квітня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. П. Матюхіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап суспільного розвитку прийнято характеризувати лаконічним слоганом «інформаційне суспільство», що передбачає історичний цикл еволюції цивілізації, в якому інформація є основною цінністю, ресурсом і продуктом, пронизуючи всі процеси життєдіяльності суспільства. І хоча, як зауважує британський соціолог Френк Уебстер, «не вдається встановити, яким чином інформація зайняла центральне місце у суспільстві, вона настільки важлива, що навіть стала фактором створення суспільства нового типу», теза про те, що інформація є невід'ємним атрибутом розвитку соціальних систем, які за допомогою прямих і зворотних інформаційних потоків адаптуються до оточуючого середовища, завдяки чому існують як матеріальні явища, нині сприймається як постулат.

Наведене обумовлює чималий науковий інтерес до характеристики «інформаційне», що використовуються для позначення різних процесів та явищ у різних секторах економіки, управління, культури, тощо та стає предметом спеціальних досліджень у різних науках. Не є винятком дослідження інформаційного простору функціонування судової системи, розвиток якої, як соціальної та відкритої, повинен узгоджуватися з загальними процесами і тенденціями, що превалюють у суспільстві. Зокрема, безпосередній науковий і практичний інтерес становлять питання інформаційного забезпечення діяльності суду, який є ключовим і центральним елементом не лише судової системи, а загалом системи легального захисту прав та інтересів особи в державі, яка прагне відповідати характеристикам правової.

Актуальність дослідження сфери інформаційного забезпечення роботи судів природно привертає до неї увагу багатьох науковців. Однак, здебільшого ці питання розглядаються або у працях, присвячених вивченню інформаційного забезпечення загалом органів державної влади (В. Б. Авер'янов, А. Б. Агапов, І. В. Арістова, Г. В. Атаманчук, О. А. Баранов, Ю. М. Батурін, І. Л. Бачило, В. М. Брижко, В. Д. Гавловський, Р. А. Калюжний, П. М. Каркач, Ю. А. Клімашевська, М. Я. Сегай, В. Г. Хахановський, В. С. Цимбалюк, М. Я. Швець, Ю. С. Шемшученко та інші), або ж крізь призму виключно управлінської складової (С. Ю. Білявська, В. О. Єльцов, В. М. Зімін, В. В. Лушер, Р. І. Кирилюк та інші).

Водночас ми переконані у тому, що інформаційне забезпечення діяльності суду є складною, багатоаспектною категорією, процесом, який виходить за межі лише управлінської діяльності та характеризується низкою специфічних рис, обумовлених особливостями організації та функціонування судів, що визначає необхідність подальшого його вивчення та розвитку.

Теоретичне підґрунтя дисертації склали праці та наукові дослідження у сфері державного управління, теорії держави і права, теорії систем, судустрою, інформаційного права, галузевих процесуальних наук тощо.

У роботі знайшли відображення ідеї, погляди та здобутки таких учених, як: Н. М. Ахтирська, В. С. Бабкова, Н. М. Бакаянова, В. І. Бобрик, В. Д. Бринцев, О. В. Бринцев, С. В. Глущенко, В. В. Городовенко, Ю. М. Грошевий, О. Ю. Дудченко, А. П. Запотницький, А. Ю. Каламайко, Є. І. Кокотова, Б. А. Кормич, О. П. Кучинська, Н. В. Кушакова-Костицька, О. В. Логінов, А. Р. Маргарян, І. Є. Марочкін, Н. П. Матюхіна, Л. М. Москвич, І. В. Назаров, В. Т. Нор, О. О. Овсяннікова, О. М. Овчаренко, Т. В. Озол, А. Й. Осетинський, М. А. Погорецький, З. В. Партико, Ю. Є. Полянський, С. В. Прилуцький, Д. М. Притика, Н. Ю. Сакара, М. Я. Сегай, В. В. Сердюк, О. Ф. Скакун, А. А. Стрижак, А. І. Таіров, І. Є. Туркіна, О. З. Хотинська-Нор, В. А. Чаплинський, О. Б. Червякова, С. Г. Штогун, М. Є. Шумило, О. В. Щербанюк, І. В. Юревич та інших.

Однак, незважаючи на вагомий внесок вказаних науковців у дослідження проблематики інформаційного забезпечення роботи судів, її організаційно-правовий аспект залишається не достатньо вивченим. Поза увагою дослідників опинилася низка важливих питань організації судової діяльності, що носить інформаційний характер, обумовлений притаманними лише судовій владі рисами. Потреба подальших наукових розвідок у цьому напрямі свідчить про актуальність теми дисертаційного дослідження, що й визначило її вибір.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана на кафедрі організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого в межах державної цільової комплексної програми «Судова влада: проблеми організації та діяльності» (науковий напрямок кафедри «Проблеми підвищення ефективності діяльності судової влади» (номер державної реєстрації 0111U000957). Тема роботи затверджена Вченою радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 20 грудня 2013 р. (протокол № 4) та уточнена вченою радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 23 грудня 2016 р. (протокол № 6).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретичних засад інформаційного забезпечення роботи суду, виявлення теоретичних і практичних проблем, а також вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення механізму інформаційного забезпечення роботи суду.

Реалізація поставленої мети вимагає вирішення таких завдань:

- надати визначення поняття «інформаційне забезпечення судів» з точки зору організаційного аспекту, розкрити його зміст та визначити характерні риси;
- охарактеризувати сферу правового регулювання інформаційного забезпечення судів;
- визначити суб'єктний склад інформаційного забезпечення судів та здійснити класифікацію його суб'єктів;

- сформулювати поняття «судова інформація», виокремити ознаки судової інформації, диференціювати її види;
- з'ясувати та дослідити джерела інформації, необхідної для належної організації діяльності суду;
- проаналізувати технології управління інформаційними потоками у суді;
- окреслити перспективи розвитку системи інформаційного забезпечення судів за відповідними напрямками;
- визначити поняття «інформаційна безпека» в контексті судової діяльності, суб'єктно-об'єктний склад і методи забезпечення інформаційної безпеки в суді;
- сформулювати науково обгрунтовані пропозиції, спрямовані на вдосконалення нормативно-правової бази організації інформаційного забезпечення судів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, пов'язані з організацією інформаційного забезпечення роботи суду.

Предметом дослідження є організаційно-правові засади інформаційного забезпечення роботи суду.

Методи дослідження обрано з урахуванням сформульованих мети та завдань, специфіки об'єкта та предмета дослідження. Їх основу становить загальний *діалектичний метод* наукового пізнання реально існуючих явищ і процесів. Цей метод сприяв об'єктивній оцінці стану інформаційного забезпечення роботи судів. Спеціальними методами дослідження, використаними в дисертації, є: *метод системного аналізу*, що використовувався під час дослідження існуючого у різних галузях права наукового доробку та правових норм з питань інформаційного забезпечення роботи судів (розділи 1–3); *формально-юридичний* – використовувався при дослідженні правових норм, що регулюють інформаційне забезпечення роботи судів (підрозділ 1.2.); *логіко-семантичний метод* сприяв поглибленню понятійно-категоріального апарату (підрозділи 1.1., 2.1., 3.2.); *системно-структурний метод* дозволив визначити систему інформаційного забезпечення судів (підрозділ 1.1.), структурувати джерела судової інформації (підрозділ 2.2.); *метод класифікації* забезпечив можливість класифікувати види судової інформації (підрозділ 2.1), суб'єктів інформаційного забезпечення судів (підрозділ 1.3.); *статистичний метод* використовувався при дослідженні перспективи використання інформаційних технологій у судовій діяльності (підрозділ 2.3.).

Нормативно-правової базою дослідження стали положення Конституції України; міжнародно-правових актів, які регулюють інформаційні відносини, що виникають у судовій діяльності; чинне законодавство України та підзаконні нормативно-правові акти.

Емпіричну основу дослідження склали: статистичні дані досліджень щодо популярності використання інформаційних технологій у 2015–2016 роках, результати моніторингу офіційних веб-сайтів органів судової влади

України у 2015 році, узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також результати проведеного дисертантом анкетування 200 суддів, 180 працівників апарату суду та 100 науковців.

Наукова новизна одержаних полягає в тому, що представлена робота є одним із перших в Україні монографічних комплексних досліджень проблем інформаційного забезпечення роботи суду з точки зору ефективної організації його діяльності, в якому обґрунтовується ряд концептуальних, важливих для теорії та практики понять, висновків, пропозицій, сформульованих автором особисто. Серед них найсуттєвішими є такі:

вперше:

- запропоновано визначення поняття інформаційного забезпечення роботи судів як методу організації функціонування судової системи, який передбачає взаємопов'язану та взаємообумовлену сукупність: (а) інформації, створюваної відповідно до потреб суб'єктів судової діяльності; (б) діяльності щодо реалізації комплексу інформаційних заходів, обумовлених специфікою діяльності суду, та необхідних для ефективного функціонування суду загалом і створення умов для здійснення правосуддя зокрема; (в) інформаційних технологій;

- визначено характерні риси (поліструктурність, допоміжний характер, дуалістична природа, входження в глобальний інформаційний простір, використання інформаційних технологій) та рівні (мікро- та макрорівень) інформаційного забезпечення роботи судів;

- сформульовано поняття судової інформації як відомостей про матерію (у всіх її формах і проявах), які одержуються, генеруються, породжуються, обробляються та можуть перетворюватися (у тому числі передаватися та прийматися), зберігатися, застосовуватися чи іншим чином використовуватися та поширюватися, а також охоронятися та захищатися суб'єктами судової діяльності як з метою задоволення інформаційних потреб у процесі здійснення правосуддя, так і задля задоволення потреби суспільства в інформації про суд;

- окреслено мету інформаційних технологій в судовій діяльності – забезпечення ефективності судового захисту прав, свобод і законних інтересів особи шляхом впровадження та використання новітніх технологічних досягнень науки і техніки відповідно до узгодженого розвитку в Україні концепту інформаційного суспільства;

- запропоновано розглядати інформаційну безпеку, в контексті діяльності суду, як стан організації роботи суду, за якого створюються, дотримуються та забезпечуються умови захисту судової інформації, її джерел та інформаційних систем і технологій, що використовуються в суді з метою запобігання порушенню прав суб'єктів судової діяльності, а також їх належної реалізації;

- сформульовано науково обґрунтовані пропозиції щодо внесення змін у чинні законодавчі акти, спрямовані на вдосконалення організації інформаційного забезпечення судів;

удосконалено:

- класифікацію суб'єктів інформаційного забезпечення роботи судів на: а) зовнішніх (міжнародні організації, органи державної влади, недержавні організації, юридичні та фізичні особи) та б) внутрішніх (Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України, Національна школа суддів України, а також суди в їх інстанційній вертикалі);

- класифікацію судової інформації із застосуванням: 1) компетенційного підходу на: (а) інформацію, призначену для ефективного здійснення правосуддя, (б) інформацію, необхідну для належного судового адміністрування; 2) інституту правового режиму, який передбачає: (а) режим вільного доступу та режим обмеженого доступу, (б) режим вільного розповсюдження, режим обмеженого розповсюдження та режим обов'язкового надання інформації;

- класифікацію джерел судової інформації крізь призму їх родового поділу на: (1) документи та (2) людей, за якої документи постають як: (1.1) джерела доказів; (1.2) нормативно-правові акти; (1.3) судові документи, а людина як: (2.1) елемент суспільства, в якому функціонує суд; (2.2) носій знань і досвіду використання цих знань у судовій практиці та практиці адміністрування; (2.3) джерело доказів;

- положення щодо необхідності дослідження проблеми інформаційної безпеки в судовій діяльності не з позиції контролю над інформацією, а з позиції можливостей доступу до неї, оскільки доступність судової інформації є складовою інформаційної безпеки в суді;

набули подальшого розвитку:

- наукові підходи відносно розмежування джерел судової інформації (як матеріалізованих певним способом інформаційних повідомлень, що зберігають у собі інформацію, необхідну для ефективної організації та діяльності суду, і дають можливість належним чином ідентифікувати її) та інформаційних ресурсів суду (як збалансованої сукупності джерел судової інформації, накопичених у суді знань і досвіду, втіленням яких виступає єдиний масив судової практики, та засобів, що забезпечують процеси інформаційного обміну в суді);

- наукові ідеї та аргументація щодо подальшого розвитку інформаційних технологій у судовій діяльності, які забезпечують розвиток основоположних принципів судової влади та судових процедур, а також забезпечують взаємозв'язок суду з суспільством;

- наукові погляди щодо напрямів розвитку системи інформаційного забезпечення судів, які умовно визначаються як: нормативний, суб'єктивний і технологічний.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дисертаційного дослідження мають прикладний характер і можуть використовуватися за різними напрямками діяльності, зокрема:

- у нормотворчій діяльності – з метою удосконалення законодавства про судоустрій, процесуального законодавства, а також підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють питання, пов’язані з розвитком інформаційного забезпечення судів;

- у науково-дослідній діяльності – для подальшого розвитку наукових положень у сфері організації інформаційного забезпечення судів;

- у навчально-методичній діяльності – при підготовці підручників, навчальних і навчально-методичних посібників, а також при викладанні таких дисциплін, як: «Судоустрій України», «Організація судових та правоохоронних органів», «Судове право», «Порівняльне судове право» тощо (акт впровадження Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 04 жовтня 2017 р., акт впровадження Академії адвокатури України від 01 листопада 2017 р., акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 17 жовтня 2017 р.);

- у практичній діяльності – для забезпечення належної та ефективної організації роботи судів (акт впровадження Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ).

Апробація результатів дисертації. Теоретичні положення, висновки та пропозиції, що містяться у дисертації, обговорені та рекомендовані до захисту кафедрою організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Основні положення дисертації оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Правові засоби захисту прав людини в контексті трансформації українського суспільства» (м. Київ, 10-12 грудня 2015 р.); «Розвиток наукових досліджень у XXI столітті: сучасні реалії та перспективи майбутнього» (м. Київ, 27 травня 2016 р.); «Актуальні проблеми правоохоронної діяльності» (м. Севе́родо́нецьк, 23 грудня 2016 р.); «Актуальні проблеми правоохоронної діяльності» (м. Севе́родо́нецьк, 23 грудня 2016 р.); «Актуальні проблеми судового права» (м. Харків, 20 квітня 2017 р.).

Публікації. Основні положення та висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, знайшли своє відображення в 10 наукових публікаціях, серед яких: 5 – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань із юридичних наук, 1 – у фаховому виданні іноземної держави та 4 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації зумовлена метою, завданнями та логікою дослідження і композиційно складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 246 сторінок, із них основний текст викладено на 192 сторінках, список використаних джерел (316 найменувань) становить 32 сторінки, додатки – 22 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено зв'язок роботи з науковими програмами, мета й завдання дослідження, а виходячи з них – його об'єкт і предмет, охарактеризовано методологічну, теоретичну і емпіричну бази, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено дані щодо їх апробації.

Розділ 1 «Сутність інформаційного забезпечення роботи суду» складається з трьох підрозділів, які розкривають природу та концептуальні засади інформаційного забезпечення роботи судів з точки зору організації судової діяльності.

У підрозділі 1.1. *«Поняття та зміст інформаційного забезпечення роботи суду»* на підставі системного аналізу існуючих у різних галузевих науках підходів до тлумачення терміну «інформаційне забезпечення» з'ясовано зміст категорії «інформаційне забезпечення судів» та надано авторське визначення цього поняття.

Диференційовано складові елементи інформаційного забезпечення роботи судів: 1) інформаційна підтримка прийняття судових рішень, управлінських рішень; 2) інформаційне обслуговування – діяльність, спрямована на виявлення та задоволення актуальних інформаційних потреб; 3) інформаційна допомога – надання своєчасної та кваліфікованої допомоги суддям і працівникам апарату суду в доступі до наявних і необхідних інформаційних ресурсів; 4) інформаційний вплив – організація процесу поширення інформації про судову діяльність; 5) інформаційна логістика – управління інформаційними потоками в процесі судової діяльності з метою її оптимізації; 6) інформаційне консультування – надання консалтингових послуг, необхідних для належного здійснення судочинства, реалізації позапроцесуальних повноважень суду (надання рекомендацій, пропозицій, висновків, тощо); 7) інформаційний захист – попередження доступу до інформації, статус якої обмежує її доступність певним колам користувачів.

Підрозділ 1.2. *«Правове регулювання інформаційного забезпечення роботи суду»* містить аналіз стану сфери правового регулювання інформаційного забезпечення судів, що передбачає поєднання двох блоків законодавства: інформаційного (загального) та судового (спеціального).

Використовуючи класичний підхід до систематизації нормативно-правових актів з точки зору їх ієрархії, аналіз здійснюється в такій логічній послідовності: (а) Конституція України; (б) міжнародно-правові акти, які безпосередньо торкаються питань інформаційного забезпечення роботи судів; (в) процесуальні кодекси; (г) закони України; (д) підзаконні нормативно-правові акти (зокрема, акти ДСА України).

Обґрунтовано, що положення процесуальних кодексів і Закону України «Про судоустрій і статус судів» потребують уніфікації в частині формулювання назв та викладення змісту засад гласності та відкритості судової діяльності.

У підрозділі 1.3. «Суб'єкти інформаційного забезпечення роботи суду» здійснено аналіз суб'єктів інформаційного забезпечення роботи судів крізь призму їх класифікації за критерієм приналежності до суб'єктів судової системи на: а) зовнішніх і б) внутрішніх. Внутрішніх суб'єктів інформаційного забезпечення судів охарактеризовано з точки зору їх належності до суб'єктів судового ладу та суб'єктів судового устрою.

Суди, як суб'єкти інформаційного забезпечення, запропоновано розглядати відповідно до таких рівнів: 1) екзогенного (суди виступають суб'єктами інформаційного забезпечення по відношенню один до одного); 2) ендогенного (рівень внутрішньої організації суду, де його безпосередніми суб'єктами виступають відповідні структурні елементи суду та його працівники, зокрема, судді). У цьому випадку інформаційне забезпечення набуває форми самозабезпечення.

Розділ 2 «Предмет інформаційного забезпечення роботи суду» складається з трьох підрозділів, які розкривають сутність основних елементів системи інформаційного забезпечення судів.

У підрозділі 2.1. «Поняття та види судової інформації» з урахуванням особливостей функціонування суду виокремлено такі характерні ознаки судової інформації: 1) як елемент соціальної інформації володіє відповідними властивостями об'єктивності, достовірності, новизни, корисності, актуальності, та іншими; 2) з'являється у зв'язку з діяльністю суду: вона є як продуктом його діяльності, так і ресурсом його діяльності; 3) у філософському вимірі - це відомості про матерію, які одержуються, генеруються, породжуються, обробляються та можуть перетворюватися, зберігатися, застосовуватися чи іншим чином використовуватися та поширюватися, а також охоронятися та захищатися суб'єктами судової діяльності; 4) з точки зору організації має різне функціональне призначення: внутрішнє та зовнішнє, що відповідно кореспондує мікро- та макрорівню інформаційного забезпечення роботи судів; 5) має дуалістичну природу, зумовлену дуалізмом судової діяльності (процесуальної та позапроцесуальної); 6) нерозривно пов'язана та взаємообумовлена атрибутивними характеристиками судової влади – незалежністю, відкритістю, гласністю, публічністю, транспарентністю; 7) технологічно передбачає складні процеси подвійного збору та аналізу.

Підрозділ 2.2. «Джерела інформації, необхідної для належної організації роботи суду» розкриває джерела судової інформації. Запропоновано класифікувати останні відповідно до їх родового поділу на документи та людей, що зумовлює їх подальший видовий поділ. Так, документи, як джерела судової інформації, можливо розглядати: 1) як джерела доказової інформації; 2) як джерела нормативно-правової інформації; 3) як джерела інформації, що продукується судом. Крім того, обґрунтовано ідею поділу нормативно-правових актів на: а) нормативно-правові акти, які визначають засади організації та функціонування судової системи в державі; б) нормативно-правові акти, які забезпечують функціонування суду відповідно до його мети: – у процесуальній сфері; – у сфері адміністрування; в)

нормативно-правові акти, які встановлюють правила функціонування судової системи у суспільному просторі, що характеризується сьогодні розвитком ідеї інформаційного суспільства.

Людина, як джерело інформації, необхідної для належної організації та діяльності суду, постає: 1) як елемент суспільства, в якому функціонує судова система, в сукупності формуючи суспільну думку про неї як загалом, так і щодо окремих питань судової діяльності; 2) як носій знань і досвіду використання цих знань у судовій практиці та практиці адміністрування, що є ключовими елементами ефективного здійснення правосуддя; 3) як «джерело» пояснень і показань, а отже потенційно – доказів.

У підрозділі 2.3. «Технології управління інформаційними потоками в суді» здійснено аналіз інформаційних технологій, які використовуються у судовій діяльності, під якими розуміється сукупність технічних, програмних, математичних, організаційних засобів і методів, які забезпечують у роботі судів пошук, збір, зберігання, обробку, надання, розповсюдження судової інформації.

Аналізуючи цілі, яких дозволяє досягти використання інформаційних технологій в роботі судів, визначено їх загальну мету та досліджено окремі аспекти функціонування найбільш значимих, на думку автора, інформаційних технологій: автоматизованої система документообігу суду (АСДС), Єдиного державного реєстру судових рішень (ЄДРСР), відеоконференцзв'язку та Інтернет-технологій.

Розділ 3 «Напрями оптимізації інформаційного забезпечення роботи суду» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Основні напрями розвитку системи інформаційного забезпечення роботи суду» окреслено такі вектори подальшого розвитку інформаційного забезпечення судів: 1) удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює сферу судової діяльності у поведженні з різноманітною інформацією; 2) зміни у професійній свідомості представників суддівського корпусу та державних службовців судової системи; 3) активне впровадження і використання сучасних інформаційних технологій у процесуальній та позапроцесуальній діяльності суду.

Підрозділ 3.2. «Інформаційна безпека в діяльності суду» висвітлює питання, пов'язані із забезпеченням інформаційної безпеки в судовій діяльності. Обґрунтовано, що суб'єктами інформаційної безпеки в судовій діяльності є: 1) держава – в особі різних органів влади, забезпечуючи нормативну основу системних заходів у сфері організації судової діяльності та інформаційних відносин, у тому числі, встановлюючи правила: поведження з судовою інформацією, поведінки в процесі судової діяльності її суб'єктів, а також відповідних заборон, приписів і відповідальності у цій сфері; 2) суд – як орган судової влади та юридична особа публічного права, що згідно чинного законодавства зобов'язаний забезпечити реалізацію права особи на інформацію: – в контексті здійснення правосуддя та належної організації судового процесу; – в контексті публічності його діяльності; 3) судді та

працівники апарату суду – як безпосередні учасники відносин, що виникають у сфері інформаційного забезпечення роботи суду; 4) учасники судового процесу та запитувачі інформації – як особи, які своєю активною або пасивною поведінкою забезпечують захист судової інформації, охороняючи свої інтереси та сприяючи таким чином належній організації роботи суду.

ВИСНОВКИ

У дисертації вирішено наукове завдання, що полягає у формулюванні теоретичних засад інформаційного забезпечення роботи суду. На основі теоретичного узагальнення виявлені теоретичні і практичні проблеми у цій сфері, у зв'язку з чим розроблено та обґрунтовано ряд наукових положень, сформульовано висновки та пропозиції, що відповідають вимогам наукової новизни. Такими, зокрема, є:

1. Інформаційне забезпечення роботи судів – це метод організації функціонування судової системи, який передбачає взаємопов'язану та взаємообумовлену сукупність: (а) інформації, створюваної відповідно до потреб суб'єктів судової діяльності; (б) діяльності щодо реалізації комплексу інформаційних заходів, обумовлених специфікою діяльності суду та необхідних для ефективного функціонування суду загалом, і створення умов для здійснення правосуддя зокрема; (в) інформаційних технологій. Метою інформаційного забезпечення роботи судів є створення сприятливого комунікативного середовища, спроможного гарантувати одержання інформації відповідно до вимог користувачів – суб'єктів судової діяльності з використанням новітніх інформаційних технологій. Завдання інформаційного забезпечення полягає у своєчасному наданні суб'єктам судової діяльності, а також іншим особам інформації відповідної якості в межах існуючих організаційної та технічної структур, правового регулювання та фінансування.

Рівнями інформаційного забезпечення роботи судів є:

– мікрорівень, який передбачає організацію інформаційних процесів безпосередньо у суді, спрямованих на задоволення інформаційних потреб суб'єктів судової діяльності та вирішення внутрішніх завдань суду;

– макрорівень, який, використовуючи інформаційний продукт, утворений внутрішнім середовищем судової системи, спрямовує його до циркуляції та використання у суспільстві, що сприяє задоволенню зовнішніх потреб суду.

2. Характерними рисами інформаційного забезпечення роботи судів є: а) поєднання статичного, динамічного та технологічного елементів, що обумовлює складність, багатоаспектність, поліструктурність досліджуваного поняття та визначає необхідність системного вирішення організаційних, технічних і управлінських задач; б) допоміжний характер діяльності, яка безпосередньо не переслідує нормативно визначених цілей, але необхідна для їх (цілей судової діяльності) досягнення; в) дуалістична природа, зумовлена специфікою правового статусу суду та його виключними повноваженнями, що відображається, зокрема, у правовій природі рішень, які приймаються в межах

суду (процесуальних та управлінських); г) входження в глобальний інформаційний простір, що забезпечує ефективне інформаційне забезпечення, доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення потреб суб'єктів судової діяльності в інформаційних продуктах і послугах; д) використання та розвиток інформаційних технологій, що веде до розвитку судової системи, зокрема, появи нових форм ведення судового процесу (судові засідання в режимі відеоконференцз'язку, надсилання судових повісток у вигляді СМС - повідомлень, надання процесуальних документів в електронному вигляді тощо); е) підвищення рівня професійного розвитку судових кадрів (суддів і працівників апарату суду) за рахунок розширення можливостей систем інформаційного обміну.

3. Правове регулювання сфери інформаційного забезпечення судів передбачає поєднання двох блоків законодавства: інформаційного (загального) та судового (спеціального). Останній названий умовно, як такий, що охоплює нормативно-правові акти у сфері судоустрою та судового процесу. Обидва блоки є тісно пов'язаними між собою, сукупно регулюють та сприяють розвитку усіх елементів системи інформаційного забезпечення роботи судів.

Систему спеціальних нормативно-правових актів, що регулюють інформаційне забезпечення роботи судів, складають: 1) Конституція України; 2) міжнародно-правові акти, які безпосередньо торкаються питань інформаційного забезпечення роботи судів; 3) процесуальні кодекси; 4) закони України, зокрема, «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», «Про державну службу»; 5) підзаконні нормативно-правові акти: (а) укази Президента України; (б) постанови Кабінету Міністрів України; (в) інші підзаконні нормативно-правові акти, зокрема, акти ДСА України.

Обґрунтовано, що положення процесуальних кодексів і Закону України від 02 червня 2016 року «Про судоустрій і статус суддів» потребують уніфікації в частині формулювання назв та викладення змісту засад гласності та відкритості судової діяльності.

Зважаючи на значимість актів Ради суддів України, підтримано ідею прийняття закону «Про суддівське самоврядування».

4. Класифікація суб'єктів інформаційного забезпечення роботи судів за критерієм їх приналежності до судової системи передбачає їх поділ на: (а) зовнішніх і (б) внутрішніх. До зовнішніх суб'єктів інформаційного забезпечення роботи судів відносяться: міжнародні організації, органи державної влади, недержавні організації, юридичні та фізичні особи. Їх персоніфікація ускладнюється рядом об'єктивних чинників, серед яких: різноманітність каналів донесення інформації, неоднорідність інформації, що циркулює в суді, багатомірність та полісуб'єктність обігу інформації тощо. Характеристика внутрішніх суб'єктів інформаційного забезпечення роботи судів, у свою чергу, потребує їх диференціації з точки зору приналежності до судового ладу (ВРП, ВККС, ДСА, НШС) і судового устрою (суди в їх інстанційній вертикалі).

Дослідження інформаційного забезпечення, що здійснюється судами, зумовлює необхідність виокремлення таких рівнів: 1) екзогенного (суди виступають суб'єктами інформаційного забезпечення по відношенню один до одного); 2) ендегенного (рівень внутрішньої організації суду, де його безпосередніми суб'єктами виступають відповідні структурні елементи суду та його працівники, зокрема, судді). У цьому випадку інформаційне забезпечення набуває форми самозабезпечення.

На підставі аналізу норм чинного законодавства зроблено висновок про пріоритетність серед повноважень ДСА діяльності, спрямованої на інформаційне забезпечення судів, що гармонічно корелюється зі світовими та загальнодержавними тенденціями розвитку органів державної влади, у тому числі судової, в парадигмі концепції інформаційного суспільства. Таким чином, інформаційне забезпечення роботи судів в умовах інформаційної глобалізації є основоположною функцією ДСА.

З урахуванням специфіки інформації, що циркулює у суді, особливостей її опрацювання, на онові системного аналізу норм законодавства та тенденцій розвитку судової влади, запропоновано уніфіковану структуру апарату апеляційного суду.

5. Під поняттям «судова інформація» слід розуміти відомості про матерію (у всіх її формах і проявах), які одержуються, генеруються, породжуються, обробляються та можуть перетворюватися (у тому числі передаватися та прийматися), зберігатися, застосовуватися чи іншим чином використовуватися та поширюватися, а також охоронятися та захищатися суб'єктами судової діяльності як з метою задоволення інформаційних потреб у процесі здійснення правосуддя, так і задля задоволення потреби суспільства в інформації про суд.

Судова інформація відзначається рядом характерних рис та може бути класифікована із застосуванням: а) так званого компетенційного підходу; б) інституту правового режиму.

6. У контексті судової діяльності під джерелами судової інформації необхідно розуміти матеріалізовані певним способом (друкованим, електронним, рукописним та іншими) інформаційні повідомлення, які зберігають у собі інформацію, необхідну для ефективної організації та діяльності суду, і дають можливість належним чином ідентифікувати її.

Своєю чергою інформаційні ресурси суду передбачають наявність збалансованої сукупності джерел судової інформації, накопичених у суді знань і досвіду, втіленням яких виступає єдиний масив судової практики, та засобів, які забезпечують процеси інформаційного обміну (як зовнішнього, так і внутрішнього) в суді.

Головними ознаками джерел судової інформації є: – прямо чи опосередковано вони призначені для реалізації функції правосуддя; –режим доступу до них визначається законодавством, судом і сторонами судового процесу; – їм притаманна безальтернативність, адже дефіцит інформації можна подолати лише шляхом його ліквідації у спосіб, передбачений

законодавством, зокрема процесуальним; – суд несе відповідальність за адекватність використання джерел судової інформації та їх створення; – вони не існують без матеріального носія (людини, документу та інших), а тому можуть передаватися у просторі за допомогою різних каналів зв'язку; – вони не наділені самостійним характером, адже лише у сукупності з іншими складовими – досвідом, кваліфікацією, знаннями, працею працівників суду, технічними, економічними можливостями тощо, вони стають передумовою організації ефективної діяльності суду.

Характеристику джерел судової інформації в організаційному аспекті доцільно здійснювати крізь призму їх родового поділу на: документи та людей. У свою чергу, документи постають як: 1) джерела доказів; 2) нормативно-правові акти; 3) судові документи. Людина ж у судовій діяльності виступає джерелом інформації як: 1) елемент суспільства, в якому функціонує суд; 2) носій знань і досвіду використання цих знань у судовій практиці та практиці адміністрування; 3) джерело доказів.

7. Метою інформаційних технологій в судовій діяльності є забезпечення ефективності судового захисту прав, свобод і законних інтересів особи шляхом впровадження та використання новітніх технологічних досягнень науки і техніки відповідно до узгодженого розвитку в Україні концепту інформаційного суспільства.

В контексті аналізу проблем функціонування найбільш значимих з точки зору судового захисту прав людини інформаційних технологій, зокрема, АСДС, з урахуванням розвитку правого регулювання принципу спеціалізації суддів, необхідно доповнити статтю 128 Закону України від 02 червня 2016 року «Про судоустрій і статус суддів» положенням, яке б передбачало заборону делегування повноважень щодо визначення спеціалізації суддів з розгляду конкретних категорій справ. Крім того, з метою дотримання принципу неупередженого розподілу справ, обґрунтовано необхідність передбачити в АСДС певний показник ідентичності, який би давав можливість відслідкувати та пов'язати ідентичні позови (апеляційні чи касаційні скарги), в подальшому розподіливши їх на одного суддю, який був першочергово обраний системою.

Інформаційні технології в судовій діяльності: (а) забезпечують розвиток гарантій основоположних принципів функціонування судової влади в державі: незалежності, транспарентності (відкритості, прозорості, гласності, доступності, публічності), легітимності, спеціалізації, розумності строків розгляду справи, колегіального та одноособового розгляду справ, тощо; (б) сприяють розвитку судових процедур, а отже – процесуальних гарантій прав особи, що є особливо значимим, та значною мірою оптимізують процеси судового адміністрування (роблять їх швидкими, економічно вигідними та ефективними з точки зору мінімізації затрат кадрових ресурсів); (в) слугують сполучною ланкою судової системи з громадянським суспільством, інститути якого, завдяки їм, розширюють свої можливості впливу та контролю, що є необхідним елементом розвитку в Україні правової держави.

8. Основними напрямками розвитку системи інформаційного забезпечення роботи судів є: 1) удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює сферу судової діяльності у поведженні з різноманітною інформацією; 2) зміни у професійній свідомості представників суддівського корпусу та державних службовців судової системи; 3) активне впровадження і використання сучасних інформаційних технологій у процесуальній та позапроцесуальній діяльності суду.

З метою нормативної підтримки розвитку окремих аспектів сфери інформаційного забезпечення судів необхідно: а) законодавчо закріпити наявність в суді посади прес-секретаря шляхом викладення в новій редакції пункту 11 статті 155 Закону України від 02 червня 2016 року «Про судоустрій і статус суддів»; б) розробити загальні рекомендації щодо діяльності судді-спікера, які б могли слугувати певною пересторогою щодо порушення хиткої межі, балансу відкритості судової діяльності та суддівської етики.

З точки зору необхідності збереження процесуальних гарантій прав особи існує необхідність поступового та поетапного запровадження новітніх технологій у судочинство в контексті розвитку ідеї електронного суду. Як варіант, можливо спершу апробувати її основні концепти (подання електронних заяв, цілковита віртуалізація процедури тощо) при застосуванні спрощених процедур розгляду справи, як наприклад, наказне провадження в цивільному судочинстві.

9. Сформульовано такі тенденції у сфері розвитку транспарентності судів: – перевага «реактивного» (приспосовницького), аніж «проактивного» інформування суспільства, незважаючи на присутність судів у мережі Інтернет; – обмежене використання судами ресурсів Інтернету, зумовлене пасивністю представників судової влади; – інформування про резонансні судові справи як реакція на появу та дискусії навколо них у ЗМІ; – фрагментарна транспарентність, в основі якої відсутність будь-якої єдиної стратегії чи плану; – пріоритет інформації про кадри у судовій системі, обумовлений суспільним інтересом у сукупності з існуючим стереотипом про її корумпованість.

Обґрунтовано необхідність широкого та активного використання судами можливостей Інтернету (ведення офіційних сторінок у соціальних мережах, створення офіційних акаунтів прес-секретарів суду, тощо) з метою власного позиціонування в суспільстві.

10. Інформаційна безпека в контексті діяльності суду – це стан організації роботи суду, за якого створюються, дотримуються та забезпечуються умови захисту судової інформації, її джерел та інформаційних систем і технологій, що використовуються в суді з метою запобігання порушенню прав суб'єктів судової діяльності, а також їх належної реалізації.

Суб'єктами інформаційної безпеки в судовій діяльності є: 1) держава в особі різних органів влади; 2) суд як орган судової влади та юридична особа публічного права; 3) судді та працівники апарату як безпосередні учасники відносин, що виникають у сфері інформаційного забезпечення діяльності суду;

4) учасники судового процесу та запитувачі інформації як особи, які своєю активною (діями) або пасивною (утримання від вчинення дій) поведінкою забезпечують захист судової інформації, охороняючи свої інтереси та сприяючи таким чином належній організації роботи суду. Об'єктами інформаційної безпеки в суді, в свою чергу, є: судова інформація, джерела судової інформації, судові інформаційні системи та технології.

Методи забезпечення інформаційної безпеки в суді потребують комплексного підходу з урахуванням таких трьох рівнів: – законодавчого; – адміністративно-процедурного; – техніко-технологічного.

Обґрунтовано, що інформаційна безпека в діяльності суду є багатоаспектною сферою, належна організація якої потребує системного, комплексного підходу, що не обмежується лише захистом судової інформації від несанкціонованого доступу, а першочергово передбачає захист відповідних інтересів суб'єктів судової діяльності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Раца В. А. Теоретичне дослідження категорії «судова інформація». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2014. Вип. 29. Ч. 2. Т. 4/2. С. 185-189.

2. Раца В. А. До питання класифікації судової інформації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3. Т. 2. С. 260-264.

3. Раца В. А. Інформаційне забезпечення діяльності судів: до визначення поняття. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 5. С. 46-52.

4. Раца В. А. Гносеологічний аспект поняття «інформаційне забезпечення діяльності судів». *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 109-115.

5. Раца В. А. Документи як джерело інформації, необхідної для належної організації та діяльності судів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Юридичні науки. 2017. № 1 (104). С. 79-82.

6. Раца В. А. Поняття та види джерел судової інформації. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*: збірник наукових статей. 2017. № 3. С. 199-211.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Раца В.А. Судова інформація: щодо визначення поняття. *Правові засоби захисту прав людини в контексті трансформації українського суспільства*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (приуроченої Міжнародному Дню захисту прав людини) (м. Київ, 10-12 грудня 2015 р.). К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян» (ESF), 2015. С. 56-59.

2. Раца В.А. Щодо визначення класифікації судової інформації. *Розвиток наукових досліджень у XXI столітті: сучасні реалії та перспективи майбутнього*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27 травня 2016 р.). К.: Громадська організація «фондація науковців та освітян» (ESF), 2016. С. 71-75.

3. Раца В. А. Щодо визначення поняття інформаційного забезпечення діяльності судів: гносеологічний аспект. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності*: матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет конференції (м. Сєвєродонецьк, 23 грудня 2016 р.); упоряд. к.ю.н., доц. В.С. Бондар, к.ю.н. М.В. Кривонос. Сєвєродонецьк : Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2017. С. 278-281.

4. Раца В. А. Проблеми впровадження інформаційних технологій у судову діяльність. *Актуальні проблеми судового права*: матеріали Всеукр.наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Івана Єгоровича Марочкіна (м. Харків, 20 квітня 2017 р.) / редкол.: Л. М. Москвич (голова) та ін. Т. 1 X. : Право, 2017. С. 230-233.

АНОТАЦІЯ

Раца В. А. Організаційно-правові засади інформаційного забезпечення роботи суду. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого МОН України, Харків, 2017.

У дисертаційному дослідженні на онові теоретичних здобутків у сфері судоустрою, процесуального, інформаційного права, а також інших галузевих наук, існуючих міжнародно-правових актів, вітчизняного законодавства, прецедентної практики Європейського суду з прав людини здійснено комплексний аналіз організаційно-правових проблем інформаційного забезпечення роботи судів і сформульовано ряд теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій, спрямованих на розвиток галузі судоустрою, удосконалення норм національного законодавства та підвищення ефективності роботи судів загальної юрисдикції в Україні.

Запропоновано авторський підхід до ключових елементів понятійно-категоріального апарату досліджуваної сфери. Зокрема, сформульовано авторські визначення понять «інформаційне забезпечення судів», «судова інформація», «джерела судової інформації», «інформаційні ресурси суду», «інформаційна безпека в суді».

Виокремлено рівні інформаційного забезпечення судів, його елементи та характерні риси. Здійснено класифікацію: суб'єктів інформаційного забезпечення судів, судової інформації, джерел судової інформації.

Досліджено різні аспекти використання інформаційних технологій в судовій діяльності, з'ясовано проблеми в цьому напрямі та запропоновано шляхи їх подолання.

Ключові слова: суд, організація судової діяльності, інформаційне забезпечення, судова інформація, джерела судової інформації, інформаційна безпека в суді, судові інформаційні технології.

АННОТАЦИЯ

Раца В. А. Организационно-правовые основы информационного обеспечения работы суда. – Квалифицированная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.10 «Судоустройство; прокуратура и адвокатура». – Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого МОН Украины, Харьков, 2017.

В диссертации на основе теоретических достижений в сфере судоустройства, процессуального, информационного права, а также иных отраслевых наук, международно-правовых норм, отечественного законодательства, прецедентной практики Европейского суда по правам человека осуществлен комплексный анализ организационно-правовых проблем информационного обеспечения деятельности судов. На основании этого сформулировано ряд теоретических положений, выводов и практических рекомендаций, направленных на развитие отрасли судоустройства, усовершенствование норм национального законодательства и повышение эффективности деятельности судов общей юрисдикции в Украине.

Предложен авторский подход к ключевым элементам понятийно-категориального аппарата исследуемой области. Так, изложено авторское определение понятий «информационное обеспечение судов», «судебная информация», «источники судебной информации», «информационные ресурсы суда», «информационная безопасность в суде».

Выделено уровни информационного обеспечения судов, его элементы и характерные черты. Предложено классификацию: субъектов информационного обеспечения судов, судебной информации, источников судебной информации.

Рассмотрено разные аспекты использования информационных технологий в судебной деятельности, определено проблемы в этом направлении и предложено пути их решения.

Ключевые слова: суд, организация судебной деятельности, информационное обеспечение, судебная информация, источники судебной информации, информационная безопасность в суде, судебные информационные технологии

SUMMARY

Ratsa V.A. Organisational and Legal Issues of the Informational Support of Court Activities. – Qualification thesis as a manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Sciences in 12.00.10 “Judiciary; Public Prosecution and the Bar” – Yaroslav Mydryi National Law University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2017.

This dissertation contains a complex analysis of organisational and legal

issues of the information support of court activities based on theoretical achievements in the field of judiciary, procedural law, information law, as well as other branch sciences, existing international legal acts, domestic legislation, case law of the European Court of Human Rights.

The author's approach to the key elements of the conceptual-categorical apparatus of the investigated sphere is proposed and the author formulates the concepts of "information provision of courts", "judicial information", "sources of court information", "information resources of the court", "information security in court". In particular, under the information provision of courts, it is proposed to understand the method of organizing the functioning of the judicial system, which involves an interconnected and interconnected set of: (a) information created in accordance with the needs of the subjects of judicial activity; (b) activities related to the implementation of a set of information activities, determined by the specifics of the court and necessary for the effective functioning of the court in general, and the creation of conditions for the administration of justice in particular; (c) information technology.

The description of the subjects involved in the organization of information support of judicial activity, through the prism of the author's classification, the use of which has enabled to reflect the specific role of each of them in this process. In particular, it is proposed to delineate them according to the criterion of belonging to the subjects of the judicial system on: a) external and b) internal. The external entities of the information support of the activity of courts include: international organizations, state authorities, non-governmental organizations, legal and natural persons. Internal entities of information provision of courts are characterized from the point of view of their belonging to the subjects of the judicial system (the High Council of Justice, the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine, the National School of Judges of Ukraine, the State Judicial Administration of Ukraine) and the subjects of the judicial system - the courts in their the vertical verticals and taking into account their own resources and capabilities. Courts, as subjects of information support, are proposed to be considered in accordance with the following levels: 1) exogenous (courts act as subjects of information provision in relation to each other); 2) endogenous (the level of internal organization of the court, where its direct agents are the relevant structural elements of the court and its employees, in particular the judge).

The author's definition of the notion of information security in court as the state of the organization of the work of the court is proposed, in which the conditions for the protection of judicial information, its sources and information systems and technologies used in the court are created, maintained and ensured in order to prevent violations of the rights of the subjects of judicial activity, as well as their proper implementation.

Key words: court, organization of judicial activity, information provision, judicial information, sources of judicial information, information security in court, judicial information technologies.

Відповідальний за випуск
к.ю.н., доц. Юревич І.В.

Підписано до друку 14.02.2018 р. формат 60*90/16
Папір офсетний. Віддруковано на різнографі.
Умовн. друк. арк. 0,7. Облік. вид. арк. 0,9
Тираж 100 прим. Зам. № 112

Друкарня
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77